

Rīgā, 2021.gada 24.maijā
Nr.LV1140-77

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai
sprk@sprk.gov.lv

Par konsultāciju dokumentu

SIA “BITE Latvija” (turpmāk – BITE) ir iepazinusies ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk – Regulators) publicēto Konsultāciju dokumentu “Par vispārējās atļaujas un reģistrācijas noteikumiem elektronisko sakaru nozarē” (turpmāk – Noteikumu projekts) un sniedz turpmākos komentārus par tā saturu.

1. Informācijas paziņošanas prasība

Apsveicami, ka ar Noteikumu projektu ir paredzēts aizstāt 5 citus noteikumus, tādējādi samazinot normatīvo aktu skaitu. Taču administratīvā sloga mazināšanai būtu nepieciešams pārskatīt arī vairāku tiesību normu nepieciešamību pēc būtības.

Piemēram, iesniedzot paziņojumu saskaņā ar Noteikumu projekta 3. punktu, komersantam ir tiesības nodrošināt jebkurus Noteikumu projekta 4. punktā norādītos sakaru tīklus un elektronisko sakaru pakalpojumus. Savukārt Regulatora rīcībā vismaz divas reizes gadā nonāk informācija par komersantu nodrošinātajiem sakaru tīkliem un elektronisko sakaru pakalpojumiem (atskaite - Informācija par regulēto pakalpojumu rādītājiem elektronisko sakaru nozarē). Tāpēc uzskatām, ka Noteikumu projekta 5.2. punktā norādītā prasība ir pārmērīga un lieka, jo Eiropas elektronisko sakaru kodeksa noteikumi par komersantu informācijas atjaunināšanu tiek izpildīti jau iesniedzot minētās atskaites. Arī izmaiņas komersantu kontaktu informācijā komersanti ievada Regulatora IIAS. Bet plānotās darbības uzsākšanas datuma maiņai komersantiem var būt visdažādākie iemesli, kam normatīvajos aktos nav atrodamas nekādas tiesiskas sekas. Tāpēc, visdrīzāk, tam ir tīri informatīvs raksturs.

Ierosinām izvērtēt iespēju svītrot Noteikumu projekta 5. punktu, vai izteikt to citādā redakcijā, norādot, ka Regulators datus par 5.1. un 5.2. punktos norādītajām izmaiņām iegūst no IIAS kontaktu sadaļas un citām komersantu iesniegtajām atskaitēm.

2. Informācijas publicēšanas prasība

Noteikumu projekta 16.punktā ir norādīts:

“16. Elektronisko sakaru komersantam ir pienākums informēt galalietotāju par nepieciešamību izvietot elektronisko sakaru komersanta iekārtas galalietotāja telpās, ja tas ir objektīvi tehnoloģiski nepieciešams elektronisko sakaru pakalpojuma nodrošināšanai, publicējot nepieciešamības pamatojumu savā tīmekļvietnē.”

Uzskatām, ka prasība elektronisko sakaru komersantam publicēt tīmekļvietnē elektronisko sakaru komersanta iekārtu izvietojuma galalietotāju telpās nepieciešamības pamatojumu ir nesamērīga, un iespējams, nepietiekami viennozīmīgi formulēta. Izvērtējot šīs prasības izpildi praksē, secinām, ka var veidoties absurdas situācijas, piemēram, kad elektronisko sakaru komersants, atbildot uz galalietotāja lūgumu nodrošināt augstākas kvalitātes mobilos sakarus, izvieta galalietotāja telpās (dzīvoklī, birojā) signāla pastiprinātāju, un atbilstoši šai normai elektronisko sakaru komersantam tīmekļa vietnē būtu jāizvieta publiski pieejama informācija, kur un kāpēc konkrētajā gadījumā tas bija nepieciešams. Pakalpojuma ierīkošanas procesā galalietotājam un elektronisko sakaru komersantam ir pietiekamas iespējas apspriest un vienoties par to, vai un kā galalietotāja telpās nepieciešams izvietot iekārtas pakalpojuma nodrošināšanai konkrētam galalietotājam. Izvietot minēto pamatojumu tīmekļvietnē, kur tiek norādīta vispārēja un uz visiem galalietotājiem attiecināma informācija, līdz ar to nav nepieciešams vai tas pat ir neiespējami, jo var saturēt arī personas datus. Nav skaidrs šīs prasības mērķis.

3. Noteikumu projekta 20.punktā ir norādīts:

“20. Galalietotājam ir tiesības elektronisko sakaru komersantam iesniegt pieteikumu vai atteikumu par jebkāda cita veida elektronisko sakaru komersanta nodrošinātu paziņojumu par iekšzemes izsaukumam piemēroto tarifu gadījumos, ja elektronisko sakaru komersants iekšzemes izsaukumiem, izņemot šo noteikumu 18.punktā noteiktos nosacījumus, nodrošina paziņojumu par piemēroto tarifu pirms savienojuma.”

No punkta redakcijas saprotams, ka galalietotājiem nav tiesību atteikties saņemt 18.punktā paredzētos paziņojumus pirms savienojuma. Ierosinām tomēr paredzēt galalietotāju tiesības atteikties no jebkādiem paziņojumiem, svītrojot 20.punktā vārdus “, izņemot šo noteikumu 18.punktā noteiktos nosacījumus,” vai precizēt šī punkta redakciju, jo nav skaidrs, kāpēc galalietotājiem tiek liegta daļa tiesību.

Turpmāk izklāstītie komentāri un priekšlikumi sagatavoti nolūkā novērst/samazināt elektronisko sakaru komersanta izslēgšanas vai komercdarbības kavēšanas risku, kuram tas tiek pakļauts gadījumā, ja kabeļu kanalizācijas īpašnieks ir vienlaicīgi piekļuves pakalpojuma pieteicēja konkurents lejupejošos tirgos.

4. Piekļuves nodrošināšana, tehniskā pārbaude un pārblīves risinājumi

4.1. Noteikumu projekta 32.punktā ir norādīts:

“32. Īpašnieks izveido darba grupu piekļuves kabeļu kanalizācijai tehnisko iespēju novērtēšanai, ja to pieprasa pieteicējs.”

33.punkts nosaka protokola saturu, kuru sastāda darba grupa, pārbaudot piekļuves kabeļu kanalizācijas tehniskās iespējas.

Uzskatām, ka, lai nodrošinātu tehnisko iespēju objektīvu pārbaudi, nepieciešams paredzēt prasības darba grupas sastāvam. Esošā redakcija var tikt interpretēta, tā ka Īpašnieks var izveidot darba grupu no saviem darbiniekiem/saistītām vai atkarīgām personām, un līdz ar to darba grupas slēdziens var nebūt objektīvs. Tāpēc nepieciešams atrunāt, ka, piemēram, darba grupā iekļaujams vismaz viens speciālists no, piemēram, Regulatora, lai nodrošinātu arī neieinteresētas personas piedalīšanos pārbaudē.

Papildus, ievērojot pārbaudes protokolā iekļaujamās informācijas apjomu, būtu vēlams pārbaudes protokolus standartizēt arī pēc formas. **Tāpēc ierosinām Regulatoru izstrādāt protokola veidlapu.**

4.2. Noteikumu projektā ir ietvertas normas saistībā ar pārblīvētu vai bloķētu kabeļu kanalizāciju. Vairumā gadījumu tās paredz Īpašnieka tiesības atteikt pieteicējam piekļuvi kabeļu kanalizācijai, vai pieprasīt maksu par pārblīvējuma novēršanu vai bloķētā kanāla remontu. Uzskatām, ka šādas normas to piedāvātajā redakcijā, vismaz komersanta ar BIT gadījumā, viennozīmīgi dod iespēju Īpašniekam uzturēt konkurenci ierobežojošu stāvokli tirgū. Attiecīgajam Īpašniekam nav nekāda stimula kā rūpīgam saimniekam uzturēt kabeļu kanalizācijas tīklu, tai skaitā atbrīvojot to no bojātiem kabeļiem vai no PSRS laikiem mantotajiem vara kabeļiem, vai savlaicīgi veicot remonta darbus. Tieši pretēji, Īpašnieks ir ieinteresēts neatbrīvoties no bojātiem kabeļiem, jo vai nu izmaksas segs pieteicējs, vai arī pieteicējs vispār atteiksies no ieceres izmantot šo piekļuves pakalpojumu.

Noteikumu 33.4.punktā ir norādīts:

33.4. iespējamo kabeļu kanalizācijas pārblīvējuma novēršanas risinājumu kabeļu kanalizācijas pieejamās ietilpības palielināšanai, ja kabeļu kanalizācijas pieejamā ietilpība nav pietiekama pieteicēja prasību nodrošināšanai un ja pieteicējs to ir pieprasījis:

33.4.1. kabeļu kanalizācijas atbrīvošana no kabeļa, kas nedarbojas, tajā skaitā no kabeļa, kas ir bojāts vai citu iemeslu dēļ demontējams;

33.4.2. pārslēgšana no viena kabeļa uz citu, tajā skaitā izmantojot citā kabeļu kanalizācijas trasē esošu kabeli, lai atbrīvotu kabeļu kanalizāciju atbilstoši šo noteikumu 33.4.1.apakšpunktam;

33.4.3. neizmantoto vara kabeļu dzīslu izvilkšana, tādā veidā vara dzīslu kabeļa apvalkā radot vietu optisko kabeļu ieguldīšanai”.

Vēršam uzmanību, ka šis regulējums var nerasniegt mērķi un īpašnieks no prasības praktiskās realizācijas/izpildes var viegli izvairīties. Īpašnieks var apzināti nedemontēt tam nevajadzīgus (nenodarbinātos) kabeļus, lai kanalizācija izskatītos pārblīvēta un būtu pamats atteikt pieteicējam pakalpojumu. Šādu īpašnieka manipulāciju būtu praktiski neiespējami atklāt.

Ierosinām papildināt Noteikumu projektu ar pienākumu kabeļu kanalizācijas īpašniekam nodrošināt savas kabeļu kanalizācijas uzturēšanu, tai skaitā atbrīvošanu no sev piederošiem kabeļiem, kas ir bojāti vai citu iemeslu dēļ demontējami, un bloķēto kanālu remontu infrastruktūras uzturēšanas darbu izpildes ietvaros. Vienlaikus lūdzam precizēt 33.4. un 37. punktu redakciju, norādot nosacījumus (kas neietilpst regulāri veicamo infrastruktūras uzturēšanas darbu ietvaros), pie kuriem īpašniekam ir tiesības pieprasīt, bet pieteicējam ir pienākums segt pārblīvējuma novēršanas izmaksas vai bloķētā kabeļu kanalizācijas kanāla remonta izmaksas.

5. Ietilpības rezervēšana

Uzskatām, ka viens no būtiskiem šķēršļiem kabeļu kanalizācijas izmantošanai ir publiskas, bezmaksas informācijas trūkums par pieejamiem tilpumiem un posmiem, vai kanalizācijas ierīkošanas, būves vai pārbūves darbiem, kuru gaitā ieinteresētie komersanti varētu ieguldīt arī savus kabeļus vai kabeļu kanalizāciju ar būtiski zemākām izmaksām nekā pieprasot pakalpojumu esošas kanalizācijas īpašniekam jau pēc kanalizācijas izbūves.

Kabeļu kanalizācijas īpašniekam Noteikumu projektā ir paredzēta virkne pienākumu un tiesības:

- tiesības rezervēt kabeļu kanalizācijas pieejamo ietilpību vai tās daļu savām vajadzībām, ja turpmāko divu gadu laikā plāno to izmantot savu kabeļu ieguldīšanai (Noteikumu projekta 42.p.)
- pienākums nodrošināt kanalizācijas tilpumu citiem komersantiem vismaz divu kabeļu ieguldīšanai (Noteikumu projekta 46.1 un 46.2.p.)
- tiesības izmantot nodrošināto un neizmantoto papildu kabeļu kanalizācijas tilpumu, ja ir pagājuši divi gadi un seši mēneši pēc kabeļu kanalizācijas nodošanas ekspluatācijā (Noteikumu projekta 46.3.p.)

Noteikumu projekta 42.punktā ir norādīts:

“42. Īpašnieks ir tiesīgs rezervēt kabeļu kanalizācijas pieejamo ietilpību vai tās daļu savām vajadzībām, ja turpmāko divu gadu laikā plāno to izmantot savu kabeļu ieguldīšanai.”

Uzskatām, ka šī norma, kaut kopumā ir saprotama un pamatota, tomēr dod iespēju ģīpašniekam manipulēt ar tajā paredzētajām tiesībām rezervēt ietilpību savām vajadzībām. Praktiski ir neiespējami pierādīt, ja tā tiek izmantota manipulatīvi, jo ģīpašnieka, kā jebkura elektronisko sakaru komersanta, plāni var tikt mainīti, koriģēti, precizēti, pārceļti, pagarināti, un ģīpašnieks vienmēr var pamatot piekļuves atteikumu ar to, ka ietilpība ir nepieciešama un rezervēta savām vajadzībām. Arī tad, ja elektronisko sakaru komersanti speciāli kontrolēs divu gadu termiņa iztecējumu un pēc diviem gadiem atkārtoti vērsīsies pie ģīpašnieka ar pieteikumu, ģīpašnieks var atkal atteikt, aizbildinoties ar to, ka plāni tika mainīti un ietilpība aizvien rezervēta.

lerosinām papildināt Noteikumu projekta 29. punktu ar pienākumu ģīpašniekam publicēt savā tīmekļvietnē informāciju par (1) ģīpašnieka nodrošināto kanalizācijas tilpumu citiem komersantiem, norādot attiecīgā posma identifikācijas informāciju un kabeļu kanalizācijas nodošanas ekspluatācijā datumu, un par (2) ģīpašnieka rezervēto kabeļu kanalizācijas pieejamo ietilpību vai tās daļu, kuru turpmāko divu gadu laikā plāno izmantot savu kabeļu ieguldīšanai, norādot attiecīgā posma identifikācijas informāciju un rezervācijas sākuma datumu.

6. Piekļuves līgumā iekļaujamā informācija

Noteikumu projekta 44.punktā ir norādīts:

“44. ģīpašnieks un pieteicējs slēdz līgumu par piekļuvi kabeļu kanalizācijai, kurā norāda informāciju par šādām minimālām prasībām: (..)

44.2. prasība kabeļu kanalizācijai ekspluatācijai: (..)

44.2.4. ja nomnieka kabelis ir bojāts ģīpašnieka kabeļu kanalizācijas bojājuma dēļ un ģīpašnieks kādu iemeslu dēļ neatjauno bojāto kabeļu kanalizācijas posmu, tad ģīpašnieks nodrošina nomnieka kabeļa ierīkošanu pa alternatīvu maršrutu, nepalielinot nomas maksu (..)”.

lerosinām noteikt laika perioda maksimālo robežu, kurā ģīpašniekam ir jāveic 44.2.4.punktā noteiktos pienākumos, citādi pastāv risks, ka ģīpašnieks var manipulatīvi izmantot situāciju un ļaunprātīgi kavēt elektronisko sakaru komersanta-nomnieka komercdarbību.

Ar cieņu,

SIA “BITE Latvija” pilnvarotā persona
J.Linkeviča

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU